05/01/2022

Ιδιοτυπίες Ζακύνθου γιορτής Φώτων

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ζακύνθου

ΙΕΡΑΤΙΚΟΝ
νυχθημερόν

Κείμενο: π. Παναγιώτης Καποδίστριας

Κάθε τέτοια μέρα, οι με την εκκλησιαστική εθιμοτυπία της Ζακύνθου εμπλεκόμενοι, επιμελούμαστε το πατροπαράδοτο πάλκο του Φωτώνε. Εμείς εδώ, στο Μπανάτο της Ζακύνθου, στήσαμε το εν λόγω πάλκο στον περίβλεπτο ναό της Παναγούλας μας και ήδη -όπως μαρτυρούν οι δημοσιευόμενες φωτογραφίες- το στολίσαμε δεόντως!

Πάνω στο πάλκο, επί συγκεκριμένων τραπεζιών, τίθεται η σκαλουνάδα του Φωτώνε, όπου δεσπόζει ο ασημένιος σταυρός του καπίτολου, η παλαιή φορητή εικόνα της Βαπτίσεως, τα λαμπρά καντηλιέρια, οι φρεσκοκομμένες σπάθες τριγύρω, οι ευωδιαστές αγιαστούρες, τσούφες τα πορτοκαλονέρατζα και τα νερατζόφυλλα, η “κόγκα” (ήτοι μικρή κολυμβήθρα) και πολύ δημιουργικό μεράκι για την όσο γίνεται αρτιότερη εμφάνιση της εκκλησιάς μας κατά την επί θύραις μεγάλη εορτή!

Κάθε τέτοια μέρα, λοιπόν, αναθυμούμαστε ένα παλαιό κείμενο, στο οποίο αποδίδεται η… μετ’ επιστήμης ενασχόληση των Ζακυνθίων Ιερέων με το πάλκο του Φωτώνε. Ο λόγιος Ανδρέας Α. Αβούρης, διασώζει το ακόλουθο περιστατικό, στο βιβλιαρίδιό του “Τύποι Ιερέων” [τύποις Καθημερινής, Ζάκυνθος 1940, σσ. 14-16]:

“(…)

Την εποχήν εκείνην συνήθειζον -όπως και τώρα- εις τας εκκλησίας την ημέραν των Θεοφανείων να στήνουν εις την μέσην παράλληλα του αρχιεπισκοπικού θρόνου το λεγόμενον πάλκο επί του οποίου ετελείτο η Βάπτισις. Μεταξύ δε των κεντρικών ναών εγεννάτο η άμιλλα εφημερίων και επιτρόπων περί του καλυτέρου, πλουσιωτέρου και υψηλοτέρου πάλκου.
Πάντοτε όμως νικητής ανεδεικνύετο ο παπά Σαράντης με το πάλκο που κατεσκεύαζε εις τους αγίους Πάντας. Κάποια χρονιά όμως που η άμιλλα επρομηνύετο ζωηροτέρα και ελέγετο ότι το πάλκο της Μητροπόλεως θα ήτο το καλύτερο, εβάλθηκε ο παπά Σαράντης να κατασκευάση το πάλκο των αγίων Πάντων ασυναγώνιστο.

Και το κατεσκεύασεν ως εξής.

Εδανείσθη από την κάνεβα του Κομούτου δύο μεγάλα βουτσιά (κρασοβάρελα) και όρθια εστερέωσε εις αυτά ένα πανύψηλο πάλκο σχεδόν ώς το ταβάνι της εκκλησίας. Εμπρός από αυτό εις τας δύο πλευράς ετοποθέτησε τα δύο ορειχάλκινα

μανουάλια, και τους πέντε αμφιθεατρικούς πάτους του εγέμισε με άνω των ογδοήκοντα κεριών, με τους πολύχρωμους χάρτινους κρίνους. Εις την μέσην της κορυφής του πάλκου ελαμπύριζεν ο ασημένιος σταυρός του καπίτολου και υπ' αυτόν η χρυσότευκτος εικών της Βαπτίσεως. Από το έδαφος έως το μέρος που θα ετελείτο η τελετή της βαπτίσεως ήσαν έξη σκαλοπάτια στρωμένα με βαρύτιμον τάπητα. Το όλον δε πάλκο ήτο στολισμένον με νεραντζόφυλλα και τσούφες πορτοκάλια. Εις ένα τέτοιο πάλκο χαρούμενος και υπερήφανος την ημέραν των Θεοφανείων ετέλεσε την Βάπτισιν με πάσαν μεγαλοπρέπειαν ο παπά Σαράντης και ήτο ενθουσιασμένος διότι κατά την κοινήν ομολογίαν το πάλκο της Μητροπόλεως ήτο κατώτερον από το πάλκο των Αγίων Πάντων. Όλην την ημέραν των Φώτων ο παπά Σαράντης, δεν είχε άλλη κουβέντα από το ωραίο πάλκο. Το βράδυ όμως παρά την συνήθεια του αργούσε να υπάγη σπίτι του. Όταν παρήλθεν η ώρα άρχισαν η παπαδιά και τα παιδιά του να ανησυχούν και επήγαν προς ανεύρεσίν του. Μάταια όμως τον ανεζήτησαν εις το σπετσαρίο του Καρακίτσου κι όπου αλλού εσύχναζε.

Τελευταία επήγανε και στο σπίτι του υπηρέτου (νόντσολου) των Αγίων Πάντων. Εκεί τους είπον ότι ο νόντσολος είνε στην εκκλησία με τον παπά. Έτρεξαν εις την εκκλησίαν η θύρα της οποίας ήτο κλεισμένη, αλλά εσωτερικώς κατέλαμπε από άπλετη φωταγωγία. Εκτύπησαν και όταν ο νόντσολος άνοιξε και εμπήκαν είδαν όλα τα κεριά του πάλκου αναμμένα και τον παπά Σαράντη να κάθεται ξαπλωμένος σε μια πολυθρόνα εμπρός από το πάλκο και να θαυμάζη τη φωταγώγησί του.
-Τι κάνεις εδώ και επήγαμε να βουρλιστούμε γυρεύοντάς σε; τού λέει η παπαδιά.
Και ο παπά Σαράντης χωρίς να παύση να κυττάζη το πάλκο τής λέγει.
-Την αυγή που έκανα τη Βάπτισι δε μπορούσα να γοδέρω ετούτο το ωραίο θέαμα και για δαύτο το καμαρώνω τώρα.
(...)"

νυχθημερόν

νυχθημερόν

νυχθημερόν

νυχθημερόν

νυχθημερόν

νυχθημερόν

νυχθημερόν

Ο πατήρ Παναγιώτης Καποδίστριας είναι υπεύθυνος του Γραφείου Τύπου και Διαδικτύου της Ιεράς Μητροπόλεως Ζακύνθου